

Kopplingen mellan Skåne Blekinges program och Agenda 2030

En kartläggning och analys

Knowledge for a better society

Oxford Research tar fram kunskapsbaserade beslutsunderlag åt kunder i offentlig sektor.

Vi är specialister på samhällsvetenskapliga analyser, utvärderingar och strategier med fokus på två breda områden: regional utveckling och näringslivsutveckling samt välfärd (arbetsmarknad, hälsa, omsorg och utbildning)

Vi arbetar tvärvetenskapligt och kombinerar tre kompetenser: akademisk kunskap och metod, strategisk förståelse samt förmåga att kommunicera på ett effektivt och tydligt sätt.

Våra kunder finns framför allt inom offentlig sektor på lokal, regional, nationell, nordisk och europeisk nivå. Oxford Research är en del av Oxford Group och European Network for Social and Economic Research (ENSR).

Oxford Research AB

Norrlandsgatan 11
111 43 Stockholm
Sweden
(+46) 8 24 07 00
office@oxfordresearch.se
www.oxfordresearch.se

Rapportnummer 0400

ISBN 978-91-89255-76-0

Uppdragsgivare Tillväxtverket

Maya Sanchez
Marcus Wåhlstedt

Projektperiod

September 2021 – mars 2022

Projektteam

Sofia Avdeitchikova
Maja von Beckerath
Roe Langaas
Klaramaria Pollak
Thomas Westerberg

The Venn-diagram is a stylistic representation of Oxford Research's efforts to combine competences in research, strategy and communication, in providing knowledge for a better society.

Kopplingen mellan agenda 2030 och Skåne-Blekinge programmet

Innehåll

Kopplingen mellan agenda 2030 och Skåne-Blekinge programmet.....	2
1. Inledning.....	3
1.1 Politiska och specifika mål.....	3
1.2 Smart specialisering.....	4
2. Programområdets utvecklingsprioriteringar och kopplingar till Agenda 2030-delmålen.....	5
2.1 Industriell omställning genom hållbar produktion.....	5
2.2 Hållbara transporter och grön infrastruktur.....	8
2.3 Cirkulär ekonomi genom t.ex. hållbara livsmedelssystem.....	10
2.4 Högkvalitativ och tillgänglig hälso- och sjukvård.....	12
3. Insatser inom de politiska och specifika målen.....	14
3.1 Specifikt mål 1.1 Utveckla och förbättra forsknings- och innovationskapaciteten och användningen av avancerad teknik.....	14
3.2 Specifikt mål 1.3 Förbättra de små och medelstora företagens hållbara tillväxt, konkurrenskraft och skapandet av arbetstillfällen i dessa företag, inbegripet genom produktiva investeringar.....	16
3.3 Specifikt mål 1.4 Utveckla färdigheter för smart specialisering, strukturomvandling och entreprenörskap.....	17
3.4 Specifikt mål 2.1 Främja energieffektivitet och minska utsläppen av växthusgaser.....	19
3.5 Specifikt mål 2.2 Främja förnybar energi i enlighet med direktiv (EU) 2018/2001, inbegripet de hållbarhetskriterier som anges där.....	21
3.6 Specifikt mål 2.6 Främja övergången till en cirkulär och resurseffektiv ekonomi.....	23

Denna rapport är beställd av Tillväxtverket. Analys och slutsatser i rapporten är författarnas egna.

1. Inledning

Regionalfondsprogrammet Skåne-Blekinge består av Skåne län och Blekinge län. Totalt lever cirka 1,5 miljoner människor i de 38 kommuner som omfattas av programområdet. Skåne län står för den absoluta majoriteten av befolkning, medan en minoritet finns i Blekinge län. Västra delen av Skåne har en kraftig sysselsättnings- och befolkningstillväxt till skillnad från östra Skåne och Blekinge där tillväxttakten är låg. Även demografiskt finns det skillnader: tätorterna i programområdet har generellt en yngre befolkning medan den äldre befolkningen bor på mindre orter. De två största utmaningarna för programområdet är låg sysselsättningsgrad och låg produktivitet. Programområdet Skåne-Blekinge är sämre på att sysselsätta befolkningen och de som är sysselsatta producerar varor och tjänster av lägre värde jämfört med riket som helhet. Det finns också en långsiktig trend i programområdet där andelen sysselsatta inom lantbruk minskar. Det gör det angeläget att bygga upp andra näringar på landsbygden för att möta arbetsmarknadsrelaterade utmaningar. Förutom de sociala och ekonomiska utmaningarna finns det också globala och regionala miljöproblem och trender som påverkar programområdet.

1.1 Politiska och specifika mål

Skåne-Blekinge har utifrån problembilder och behov valt ut tre specifika mål inom ramen för **politiskt mål 1** i regionalfondsprogrammet 2021–2027. Politiskt mål 1 definieras övergripande som *ett konkurrenskraftigare och smartare Europa genom främjande av innovativ och smart ekonomisk omvandling och regional IKT-konnektivitet*

Specifikt mål 1.1, att *utveckla och förbättra forsknings- och innovationskapaciteten och användningen av avancerad teknik* adresserar bland annat sjunkande privata investeringar i FoU och programområdets avsaknad av testbäddar och forskningsinstitutet. Den privata FoU har i sin tur en koppling till näringslivets låga produktivitet. Satsningar på forskning och innovation, i synnerhet på innovativa arbetssätt, avancerad teknik och tillämpningar av teknik, kan skapa utveckling på marknaden.

Specifikt mål 1.3, att *förbättra de små och medelstora företagens hållbara tillväxt och konkurrenskraft och skapandet av arbetstillfällen i dessa företag, inbegripet genom produktiva investeringar*. Det specifika målet adresserar den mycket låga produktiviteten i Skåne-Blekinge. Målet lämpar sig väl eftersom privat sektor till över 99 procent utgörs av små och medelstora företag och dessa företag står för mer än två tredjedelar av programområdets arbetstillfällen inom nämnd sektor.

Specifikt mål 1.4, att *utveckla färdigheter för smart specialisering, strukturuomvandling och entreprenörskap* adresserar behovet av att utveckla kompetensnivån, eftersom detta är en faktor för produktivitetstillväxt. En kompetent och välutbildad arbetskraft kan bidra till att utveckla nya produkter, arbeta med teknikutveckling och produktionsprocesser.

Inom **politiskt mål 2**, som övergripande definieras som *en grönare och koldioxidsnål övergång till en ekonomi med noll nettoutsläpp och ett motståndskraftigt Europa*, har programområdet valt tre specifika mål.

Specifikt mål 2.1, att *främja energieffektivitet och minska utsläppen av växthusgaser*. Målet adresserar programområdets behov av ökad energieffektivitet i produkter där företag behöver stöd vid val av åtgärder och vid utveckling av bättre och billigare lösningar, men också energieffektiviseringspotential inom industrin, behovet av att bygga smarta byggnader och försörjningssystem, samt behovet av smarta elnät i kombination med fungerande flexibilitetsmarknader för att hantera effekttoppar.

Specifikt mål 2.2, att *främja förnybar energi i enlighet med direktiv (EU) 2018/2001, inbegripet de hållbarhetskriterier som anges där*. Målet handlar om de energieffektivitetsåtgärder, tillsammans med satsningar på förnybara energislag såsom sol, vind, biobränslen, biodrivmedel och geotermi, som programområdet behöver inleda för att cirka 80 procent av energianvändningen år 2030 ska utgöras av förnybar energi.

Specifikt mål 2.6, att *främja övergången till en cirkulär och resurseffektiv ekonomi* riktar sig till hela programområdet, men i synnerhet till livsmedelssektorn samt den tillverkande industrin, där en övergång till en cirkulär ekonomi är särskilt viktigt. Det finns stor potential inom bioekonomin och ekosystemtjänster som kan bidra till en grön omställning med resurssmarta och innovativa lösningar.

1.2 Smart specialisering

En innovationsstrategi har tagits fram för Skåne-Blekinge med sju prioriterade områden som ska genomsyra insatser under specifikt mål 1.1 och 1.4 men som även har bäring på andra specifika mål inom programmet. Följande sju områden ingår i strategin:

Tech. Området utgår från det breda spektrum av företag som arbetar med digitala hård- och mjukvarelösningar inom branschen "tech" i programområdet. Inte minst finns det potential i många startup-företag samt inom området deep tech, vilket omfattar artificiell intelligens (AI), Internet of Things (IoT), 5G, bildigenkänning och Big Data.

Life science och hälsa. Skåne-Blekinge har en framgångsrik forskningsverksamhet inom hälsa och medicin. Samtidigt har näringslivet ett stort antal små, forskningsintensiva bolag med långa produktionsutvecklingsfaser och långt till marknaden.

Livsmedel. Området utgår från att det finns stora tillgångar inom hela livsmedelssystemet, från primärproduktion till förädling, förpackning, handel- och konsument. Det finns också livsmedelsrelaterad forskning med fokus på kritisk massa, lantbruksvetenskap och växtforskning. Vad gäller utbildningsmöjligheter inom sektorn finns utvecklade samarbeten mellan akademi, näringsliv och samhälle i programområdet.

Avancerade material och tillverkningsindustri. Inom området och särskilt inom avancerade material har forskningen en mycket stark position. Av alla områden i innovationsstrategin är det inom avancerade material som programområdet uppfattas ligga främst. Avancerad tillverkningsindustri innebär tillverkningsindustri med hög värdeförädling och kunskapsinnehåll i de produkter som produceras, vilka spänner över olika branscher såsom kyla, ventilation, plast och gummi.

Smarta hållbara städer. Området utgår från en bred kombination av styrkor, både inom näringslivet och kopplat till samhällsutmaningar. Det är ett område där Skånes städer vill höja ambitionen i samarbete med akademi, näringsliv och civilsamhälle. Branscher inom näringslivet som relaterar till område är energi, värme, bygg, fastighet, vatten, avfall, återvinning samt tech och IT. Stora exportmöjligheter finns i Köpenhamnsområdet och Skåne.

ESS, MAX IV och innovationssystemet Science Village. Området har en framåtblickande funktion och har inte valts utifrån befintliga näringslivsstyrkor. Den avancerade forskningsanläggningen ger möjligheter för programområdet att bland annat utveckla forskning inom Life science och materialvetenskap.

Missions. Området utgår från det missionsinriktade arbetssätt som Blekinge vill arbeta på för att hantera olika utmaningar i samhället. Idag är utmaningarna inriktade mot fiskar, hav, klimatanpassning och smarta och klimatneutrala städer.

2. Programområdets utvecklingsprioriteringar och kopplingar till Agenda 2030-delmålen

I programförslaget för regionalfondsprogrammet 2021–2027 har Skåne-Blekinge analyserat problembilder och möjligheter i programområdet som insatser inom programmet ska bidra till att lösa eller realisera. Problembilderna och möjligheterna baseras delvis på regionala utvecklingsplaner och andra regionala och nationella styrdokument. Utifrån regionernas nulägesanalys har vi tagit fram fyra programområdesspecifika *transformationer* för hållbar utveckling (ej listade i någon särskild ordning):

- Industriell omställning genom hållbar produktion.
- Hållbara transporter och grön infrastruktur.
- Cirkulär ekonomi genom t.ex. hållbara livsmedelssystem.
- Högkvalitativ och tillgänglig hälso- och sjukvård.

2.1 Industriell omställning genom hållbar produktion

Agenda 2030-målet om en hållbar industri handlar om att bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt att främja innovation. Skåne-Blekinge kan och vill genom hållbar produktion ligga i framkant för den industriella omställningen. Innovationsstrategierna framhåller att det är centralt för programområdet att stötta åtgärder för en industriell omvandling. Detta ingår i det strukturella arbetet i programområdet med den *gröna omställningen* av samhället för att minska påverkan på klimatet. Den industriella omställningen syftar dels till att hantera miljömässiga utmaningar genom att förändra hur produkter produceras och används, dels till att stärka programområdets konkurrenskraft och industriernas attraktivitet. Den hållbara industrin samspekar därför med utvecklingen av ett konkurrenskraftigt näringsliv och ökad social trygghet. På sikt kan detta leda till ökad hållbar tillväxt, export och expansioner.

Det finns goda förutsättningar för Skåne-Blekinge att ställa om industriellt i och med att programområdet både huserar en stor industri inom i synnerhet materialproduktion och därtill huserar starka innovationsmiljöer, bland annat inom just avancerad tillverkningsindustri och materialvetenskap. Däremot står programområdet inför utmaningar när det kommer till att erbjuda den *regionala kapacitet* som krävs för industrier *hållbart* ska kunna verka för ökad produktivitet, innovation och tillväxt. Det handlar exempelvis om otillräckliga elnät och elproduktion för att möjliggöra en ökad elektrifiering, brist på relevant kompetensförsörjning och utmaningar kopplade till digitalisering och automatisering.

- ⇒ Inriktningen mot hållbar produktion ligger i linje med särskilt tre av Skåne-Blekinges **smarta specialiseringar**: Tech; Avancerade material och tillverkningsindustri, samt ESS, MAX IV och innovationssystemet Science Village. Även området livsmedel påverkas av inriktningen.

Utöver direkt påverkan på industrisektorn kan insatser för hållbar produktion bidra till hållbar stadsutveckling i programområdet, exempelvis genom att utveckla nya material, effektivare transporter och resursanvändning inom byggsektorn. Det kan även bidra till främjandet av en cirkulär ekonomi, till exempel genom återbruk av industriavfall och mer långsiktigt hållbara produkter för konsumtion. Dessutom kan en mer hållbar industri bidra till att hantera två av programrådets största ekonomiska utmaningar: låg sysselsättningsgrad och låg produktivitet. Exakt vilka mål inom Agenda 2030 som kommer att påverkas listas nedan.

Om Skåne-Blekinge lyckas stärka sin industriella utveckling inom hållbar produktion kommer det att bidra till flera av målen och delmålen i Agenda 2030. I tabellen nedan sammanfattas de viktigaste bidragen.

Direkta bidrag till Agenda 2030-målen		
 <p>7 HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA</p>	7.3	Insatser för industriell omställning genom hållbar produktion förväntas ha en positiv påverkan på mål 7 Hållbar energi för alla . Detta framför allt genom investeringar i energieffektivitet och nya energisnåla produktionsprocesser, som bidrar till minskad energiförbrukning inom industriell produktion, vilket ligger i linje med delmål 7.3 Ökad energieffektivitet .
 <p>8 ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT</p>	8.4	Insatser för industriell omställning genom hållbar produktion förväntas ha en positiv påverkan på mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt . Detta framför allt genom investeringar i implementering och uppskalning av resursnåla produktionsprocesser, som bidrar till delmål 8.4 Förbättra resurseffektiviteten i konsumtion och produktion .
 <p>9 HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR</p>	9.4 9.5	Insatser för industriell omställning genom hållbar produktion förväntas ha en positiv påverkan på mål 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur . Detta framför allt genom att dessa bidrar till delmål 9.4 Uppgradera all industri och infrastruktur för ökad hållbarhet och delmål 9.5 Öka forskningsinsatser och teknisk kapacitet inom industrisektorn .

	12.1 12.2 12.5	Insatser för industriell omställning genom hållbar produktion förväntas ha en bred positiv påverkan på mål 12 Hållbar konsumtion och produktion . Genom exempelvis ökade investeringar i energi- och resurseffektivitet, samt implementering och uppskalning av nya teknologier, kan insatserna bidra till delmål 12.1 Implementera det tioåriga ramverket för hållbara konsumtions- och produktionsmönster , delmål 12.2 Hållbar förvaltning och användning av naturresurser och delmål 12.5 Minska mängden avfall markant .
---	----------------------	---

Genom att bidra till utveckling inom ovan listade delmål stöttas dessutom **positiva indirekta effekter**. Både målen sinsemellan och till andra delmål. Dessa är framför allt:

- **Mål 3 God hälsa och välbefinnande.** Minskade utsläpp från industrin bidrar till förbättrad luftkvalitet, vilket har en positiv påverkan på människors hälsa, och bidrar till **delmål 3.9 Minska antalet sjukdoms- och dödsfall till följd av skadliga kemikalier och föroreningar**.
- **Mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt.** Insatser för industriell omställning förväntas bidra till högre konkurrenskraft hos företag i programområdet, som kopplar an till *ökad ekonomisk produktivitet genom teknisk innovation och uppgradering (delmål 8.2)*. I den mån som insatserna direkt eller indirekt bidrar till att nya företag startas i programområdet bidrar de dessutom till ökad företagsamhet, och genom detta, fler arbetstillfällen (**delmål 8.3**).
- **Mål 11 Hållbara städer och samhällen.** Minskad energi- och resursanvändning inom industriell produktion, och implementering av nya tekniska lösningar för att stärka hållbarhet längst värdekedjorna, kan bidra till **mål 11**, och då framför allt till att *minska städernas miljöpåverkan (delmål 11.6)*.
- **Mål 13 Bekämpa klimatförändringarna.** Minskad energianvändning genom hållbara produktionsprocesser förväntas bidra till minskning av CO₂-utsläpp, och därmed vara en del av att *integrera åtgärder mot klimatförändringar i politik och planering (delmål 13.2)* och ett led i att *implementera FN:s ramkonvention om klimatförändringar (delmål 13.a)*.
- **Mål 14 Hav och marina resurser.** Bättre resursanvändning och minskade mängder avfall bidrar till minskad miljöpåverkan och kan därmed göra ett bidrag till **delmål 14.1 Minska föroreningarna i haven**.
- **Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald.** Bättre resursanvändning och minskade mängder avfall bidrar till minskad miljöpåverkan och kan därmed bidra till att *skydda den biologiska mångfalden och naturliga livsmiljöer (delmål 15.5)*.

Det är dock viktigt att ta hänsyn till och hantera **potentiella negativa konsekvenser** som insatser för en industriell omställning genom hållbar produktion kan ha för vissa av målen i Agenda 2030. Dessa är framför allt:

- **Mål 7.** Insatser för industriell omställning, särskilt genom implementering och uppskalning av ny teknik, kan i sig vara mycket energikrävande. Det är därför viktigt att göra en bedömning av i vilken mån som investeringarna på kort sikt kan öka energiförbrukningen, och därmed ha en negativ effekt mot **delmål 7.2 Öka andelen förnybar energi i världen**. Detta är i synnerhet viktigt för Skåne-

Blekinge i och med programområdets utmaningar med att stärka elnät och elproduktion.

- **Mål 8.** Insatser för hållbar produktion leder till att företag som lyckas implementera nya arbetssätt stärker sin konkurrenskraft, medan andra företag riskerar att slås ut. Detta medför i sin tur att arbetstillfällena kan förloras. Insatserna kan därmed få negativ effekt mot **delmål 8.5 Full sysselsättning och anständiga arbetsvillkor**.
- **Mål 15.** Insatser för industriell omställning kan leda till ökad efterfrågan på förnybar elproduktion, energilagring och nätutbyggnad vilket i sig har påverkan på ekosystem och biologisk mångfald. Efterfrågan på förnybar energi kan leda till exploateringar med hög miljöpåverkan som gör att naturlandskapet blir mer fragmenterat. Detta kan i sin tur göra det svårare för arter att förflytta sig när de anpassar sig till ett varmare klimat. En ökad efterfrågan på vattenkraftens reglerförmåga kan också leda till ökad miljöpåverkan. Därmed finns det en risk att insatserna kan ha negativa konsekvenser för **delmål 15.5 Skydda den biologiska mångfalden och naturliga livsmiljöer**. Satsningar på industriell omställning leder också till ökad efterfrågan på biomassa. Ett intensivt brukande av bioresurser riskerar skada den biologiska mångfalden, med en rad risker som följd. Därmed finns det risk att insatserna kan ha negativa konsekvenser för **delmål 15.2 Främja hållbart skogsbruk, stoppa avskogningen och återställ utarmade skogar**.
- **Mål 17.** EU:s och Sveriges satsningar på industriell omställning är en del av EU:s övergripande ambition avseende nyindustrialisering. Dessa satsningar kan bland annat medföra att varor som idag importeras från utvecklingsländer kommer produceras i Sverige. Därmed finns det en risk att insatserna kan ha negativa konsekvenser för **delmål 17.11 Öka utvecklingsländers export**.

Vissa av dessa negativa konsekvenser kan hanteras genom att Skåne-Blekinge samtidigt fokuserar på att utveckla en *cirkulär ekonomi* inom industrin och i samhället i stort. En diskussion om hur cirkulär ekonomi kan agera som en transformation presenteras i nästa avsnitt.

2.2 Hållbara transporter och grön infrastruktur

I Skåne-Blekinge står transportsektorn för cirka 16 procent (Blekinge län) respektive 28 procent (Skåne län) av den totala slutanvändningen av energi¹. Mängden transporter inom och genom Skåne-Blekinge har ökat och fortsätter öka. Detta leder bland annat till en ökad användning av fossila drivmedel och ökade avgasutsläpp. I sin tur påverkar detta exempelvis luftkvaliteten och bidrar till klimatförändringarna. Skåne-Blekinge har identifierat att en grön infrastruktur i stadsmiljöer är mycket viktig för människors hälsa och välbefinnande då den minskar lokalklimatets temperaturvariationer, förbättrar luftkvaliteten och bidrar till ökad trivsel. För att möta utmaningen med ökade utsläpp och användning av

---

¹ SCB (2021) *Slutanvändning (MWh) efter region, förbrukarkategori, bränsletyp och år*.

fossila drivmedel har Skåne-Blekinge understrukt vikten av att introducera mer förnybara drivmedel i transportsektorns värdekedjor och att öka energieffektivitet för elektrifiering av transporter och industri.

Hållbara transporter och grön infrastruktur berör ett brett antal områden, bland annat programområdets miljömässiga utmaningar såsom energieffektivitet, förnybar energi och biologisk mångfald. Regionalfondsmedlen kan bidra till att exempelvis utveckla smarta lösningar för elektrifiering, lösningar som ökar flexibilitet och minskar effektoppar. De kan även bidra till att utveckla nätverk och andra stödjande strukturer som sprider kunskap om och efterfrågan på olika lösningar för mer hållbara transporter samt metoder för att bevara mångfald och ekosystemtjänster.

- ⇒ Inriktningen mot hållbara transporter och grön infrastruktur ligger därmed i linje med två av Skåne-Blekinges **smarta specialiseringar**, nämligen Smarta hållbara städer och Tech.

Om Skåne-Blekinge lyckas stärka sin utveckling inom hållbara transporter och grön infrastruktur kommer det att bidra till flera av målen och delmålen i Agenda 2030. I tabellen nedan sammanfattas de viktigaste direkta bidragen.

Direkta bidragen till Agenda 2030-målen		
	9.1 9.4	Satsningar på hållbara transportlösningar för såväl tunga och långväga transporter som passagerartrafik går i linje med delmål 9.1 Skapa hållbara, motståndskraftiga och inkluderande infrastrukturer och delmål 9.4 Uppgradera all industri och infrastruktur för ökad hållbarhet .
	11.2 11.6	Satsningar på grön infrastruktur är centralt för att göra städer och samhällen inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara (mål 11). Satsningar på hållbara transportlösningar i Skåne-Blekinge är en viktig del av en hållbar stadsutveckling, och bidrar direkt till delmål 11.2 Tillgängliga hållbara transportsystem för alla och delmål 11.6 Minska städernas miljöpåverkan .

Genom att bidra till utveckling inom ovan listade delmål stöttas dessutom **positiva indirekta effekter**, både målen sinsemellan och till andra delmål. Andra mål och delmål som kan påverkas positivt av insatser för hållbara transporter och grön infrastruktur är framför allt:

- **Mål 3 God hälsa och välbefinnande.** Minskade utsläpp från fossildriven transport bidrar till förbättrad luftkvalitet, vilket har en positiv påverkan på människors hälsa, och bidrar till **delmål 3.9 Minska antalet sjukdoms- och dödsfall till följd av skadliga kemikalier och föroreningar**.
- **Mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt.** Insatser för energieffektiva transporter och förnybara bränslen förväntas bidra till högre konkurrenskraft hos programområdets företag, som kopplar an till ökad ekonomisk produktivitet genom teknisk innovation och uppgradering (**delmål 8.2**). I den mån som insatserna direkt eller indirekt bidrar till att nya företag startar i programområdet bidrar de dessutom till **delmål 8.3 Främja politik för nya arbetstillfällen och ökad företagsamhet**.

- **Mål 13 Bekämpa klimatförändringarna.** På grund av att transportsektorn står för en signifikant del av CO₂-utsläpp i programområdet, 16 procent (Blekinge) respektive 28 procent (Skåne), är potentialen för att minska klimatpåverkan genom insatser på detta område särskilt stor. Implementering av insatser för hållbara transporter och grön infrastruktur inom regionalfonden är därför ett sätt att *integrera åtgärder mot klimatförändringar i politik och planering (delmål 13.2)* och ett led i att *implementera FN:s ramkonvention om klimatförändringar (delmål 13.a)*.
- **Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald.** Bevarande av biologisk mångfald och ekosystemtjänster bidrar till bevarad biologisk mångfald och därmed till att *skydda den biologiska mångfalden och naturliga livsmiljöer (delmål 15.5)*.

I utvecklingsarbetet är det dock viktigt att ta hänsyn till och hantera **potentiella negativa konsekvenser** som utvecklingen på ett visst område kan ha för andra mål och delmål. Framför allt är det viktigt att beakta påverkan på:

- **Mål 7.** Insatser för att energieffektivisera, särskilt genom implementering och uppskalning av ny teknik, kan i sig vara mycket energikrävande. Dock kräver det ofta stärkta elnät och mer elproduktion både lokalt och nationellt. Det är därför viktigt att göra en bedömning av i vilken mån som investeringarna på kort sikt kan öka energiförbrukningen, och därmed ha en negativ effekt mot **delmål 7.2 Öka andelen förnybar energi i världen.**

2.3 Cirkulär ekonomi genom t.ex. hållbara livsmedelssystem

Samhällets konsumtion skapar utmaningar i och utanför Skåne-Blekinge. Konsumerade produkter har kort livslängd och följer linjära flöden från resursuttag till förädling, distribution, användning och slutligt omhändertagande vid uppnådd livslängd. Regionalfondsprogrammet lyfter fram övergången till mer cirkulär ekonomi som ett centralt verktyg för hållbar utveckling i programområdet. Det finns i programutkastet för programperioden 2021–2027 ett uttalat fokus på att detta ska uppnås bland annat genom hållbara livsmedelssystem, vilket är befogat då programområdet står för en ansenlig andel av Sverige totala produktion av livsmedel.

I en cirkulär ekonomi ligger fokus på att minska förluster av energi, vatten och naturresurser. En viktig del av det är att minimera avfall från såväl industriproduktion, offentliga verksamheter och byggsektorn, som från hushållen. Potentialen med den cirkulära ekonomin är dock bredare än så och berör många aktörer såsom privata företag, sociala entreprenörer, forskning och offentlig sektor, samt fokuserar på synergier och samverkan mellan aktörerna. Cirkulär ekonomi berör även i hög grad den delen av den industriella värdekedjan som avser användning av produkter, och utsläpp och annan miljöpåverkan som genereras i detta led.

I Skåne-Blekinges programgeografi finns styrkepositioner inom hela livsmedelssystemet – från primärproduktion, förädlingsprocesser och förpackningsindustri – till handel och ända fram till konsument. Programområdet har också en framstående forskningstradition inom livsmedel vilket ger stora möjligheter att utvecklas mot en cirkulär ekonomi med närproducerade och klimatvänliga livsmedel, förnybar energi, biobaserade råvaror och

material. För att testa, demonstrera och skala upp cirkulära lösningar krävs ofta större satsningar på infrastruktur där flera aktörer kan testa olika typer av lösningar i en och samma miljö. Här kan regionalfonden fylla en viktig funktion i att vara samlande för aktörer som inte var för sig kan finansiera, men som är i behov av, sådan testinfrastruktur för sin process- eller produktutveckling. Det kan röra sig om investeringar i både fast och immateriell infrastruktur.

Cirkulära affärsmodeller och innovativa lösningar kan innebära mer cirkulära materialflöden och effektiv användning av vatten och energi som resurs. Dessa cirkulära affärsmodeller och innovativa lösningar kan appliceras i alla sektorer. Koldioxidminskning och resurseffektivitet medför möjligheter till ökad konkurrenskraft för företag i programområdet. Det finns också potential inom bioekonomin och ekosystemtjänster som kan bidra till en grön omställning med resurssmarta och innovativa lösningar. Den offentliga sektorn kan genom cirkulär offentlig upphandling påskynda denna process.

- ⇒ Inriktningen mot cirkulär ekonomi ligger därmed i linje med tre av Skåne-Blekinge **smarta specialiseringar**, nämligen Tech; Livsmedel samt Avancerade material och tillverkningsindustri.

Direkta bidrag till Agenda 2030-målen och -delmålen		
	2.3 2.4	Insatser för cirkulär ekonomi genom exempelvis hållbara livsmedelssystem förväntas ha en positiv påverkan på mål 2 Ingen hunger . Detta genom exempelvis forsknings- och innovationsinsatser som möjliggör högre produktivitet för småskaliga jordbrukare (delmål 2.3) och som möjliggör för <i>hållbara system för livsmedelsproduktion och motståndskraftiga jordbruksmetoder</i> (delmål 2.4).
	8.4	Insatser för cirkulär ekonomi förväntas ha en positiv påverkan på mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt . Detta framför allt genom ett "kretsloppstänk" och affärsmodeller som bidrar till att <i>förbättra resurseffektiviteten inom konsumtion och produktion</i> (delmål 8.4).
	12.1 12.2 12.4 12.5 12.8	Insatser för cirkulär ekonomi förväntas ha en bred positiv påverkan på mål 12 Hållbar konsumtion och produktion . Genom exempelvis implementering av kretsloppsprocesser för industriella produkter och livsmedel kan insatserna bidra till: <ul style="list-style-type: none"> • Delmål 12.1 Hållbara konsumtions- och produktionsmönster. • Delmål 12.2 Hållbar användning av naturresurser. • Delmål 12.4 Ansvarsfull hantering av kemikalier och avfall. • Delmål 12.5 Minska mängden avfall markant. • Delmål 12.8 öka allmänhetens kunskap om hållbara livsstilar.
	17.17	Insatser för cirkulär ekonomi ligger väl i linje med mål 17 Partnerskap eftersom fokus ligger på samverkan mellan en bred grupp av aktörer. I synnerhet är det delmål 17.17 Uppmuntra effektiva partnerskap (offentlig-privata samt med det civila samhället) som insatserna förväntas bidra till.

Genom att bidra till utveckling inom ovan listade delmål stöttas dessutom **positiva indirekta effekter**, både målen sinsemellan och till andra delmål. Andra mål och delmål som kan påverkas positivt av insatser för cirkulär ekonomi är framför allt:

- **Mål 8** *Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt*. Insatser för cirkulär ekonomi förväntas bidra till nya affärsmöjligheter för programområdets företag, som kopplar an till ökad företagsamhet, och genom detta, fler arbetstillfällen (**delmål 8.3**).
- **Mål 11** *Hållbara städer och samhällen*. Insatser för cirkulär ekonomi förväntas bidra till **delmål 11.6** *Minska städernas miljöpåverkan* genom att reducera mängden avfall och minska energianvändningen.
- **Mål 13** *Bekämpa klimatförändringarna*. Minskad vatten-, energi- och naturresursanvändning förväntas bidra till minskning av CO₂-utsläpp och därmed vara en del av att *integrera åtgärder mot klimatförändringar i politik och planering* (**delmål 13.2**) och ett led i att *implementera FN:s ramkonvention om klimatförändringar* (**delmål 13.a**).
- **Mål 14** *Hav och marina resurser*. Bättre resursanvändning och minskade mängder avfall bidrar till minskad miljöpåverkan och därmed till **delmål 14.1** *Minska föroreningarna i haven*.
- **Mål 15** *Ekosystem och biologisk mångfald*. Bättre resursanvändning, minskade utsläpp och avfall bidrar till minskad klimat- och miljöpåverkan och därmed till att *skydda den biologiska mångfalden och naturliga livsmiljöer* (**delmål 15.5**).

Det är dock viktigt att ta hänsyn till och hantera **potentiella negativa konsekvenser** som insatserna kan ha få för vissa av hållbarhetsmålen. Andra mål och delmål som riskerar påverkas negativt av insatser för cirkulär ekonomi är framför allt:

- **Mål 17**. Stärkande av cirkulär ekonomi bidrar till att efterfrågan på produkter och råmaterial minskar. Om Skåne-Blekinge lyckas med omställningen mot cirkulär ekonomi blir en av konsekvenserna att behovet av att importera produkter och råvaror (bland annat från utvecklingsländerna) minskar. Därmed finns det en risk att insatserna kan ha negativa konsekvenser för **delmål 17.11** *Öka utvecklingsländers export*.

2.4 Högkvalitativ och tillgänglig hälso- och sjukvård

Andelen äldre ökar i Skåne-Blekinge och likaså gör vårdbehovet², som också påverkas av bland annat av socioekonomisk status och utbildningsnivå. Det finns ett identifierat behov av att förbättra folkhälsan och göra den mer jämlik i programområdet³. Life science-sektorn i programområdet är internationellt välkänd. I Skåne län arbetar 6 700 inom Life science-sektorn vilket är 16 procent av det totala antalet anställda i sektorn i Sverige⁴. Dessutom är det troligt att ESS, MAX IV och innovationssystemet Science Village, en forskningsmiljö baserad på världens starkaste neutronkälla, kan skapa en attraktionskraft till

---

² Region Skåne (2017) *Skånes befolkningsprognos 2017–2026*

³ Region Blekinge (0218) *Tillsammans kan vi göra skillnad*

⁴ Forsknings- & Innovationsrådet i Skåne (2021) *En agenda inom Skånes innovationsstrategi för hållbar tillväxt Life Science & hälsa*

programområdet i framtiden, vilket kan bidra till en redan långt framskriden forskningstradition inom hälsa och Life science vid några av programrådets lärosäten. Samtidigt finns i programområdet ett antal små och forskningsintensiva företag, med långt till marknaden och långa produktionsutvecklingsprocesser. Det råder även kompetensbrist inom Life science. Bedömningen är dock att programområdet har stor potential att utvecklas inom Life science genom en innovativ sjukvård bestående av bland annat digitalisering och avancerad teknik. Möjligheterna handlar bland annat om att adressera hälsosektorns tvärssektoriella utmaningar, att utveckla applikationer och samverkansplattformar samt användar- och efterfrågestyrd innovation.

- ⇒ Inriktningen mot hälsa genom innovativ vård ligger därmed i linje med tre av Skåne-Blekinges **smarta specialiseringar**, nämligen Tech; Life science och hälsa, samt SS, MAX IV och innovationssystemet Science Village.

Om Skåne-Blekinge lyckas stärka sin utveckling inom välfärd och hälsa kommer det att framför allt bidra till:

Direkta bidrag till Agenda 2030-målen		
 <p>3 GOD HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE</p>	<p>3.4 3.8</p>	<p>Insatser för välfärd och hälsa förväntas ha en positiv påverkan på mål 3 God hälsa och välbefinnande. Detta framför allt genom att förbättrad hälsa bidrar till att <i>minska antalet dödsfall till följd av icke-smittsamma sjukdomar och främja mental hälsa (delmål 3.4)</i> och leder direkt till <i>tillgänglig sjukvård för alla (delmål 3.8)</i>.</p>
 <p>10 MINSKAD OJÄMLIKHET</p>	<p>10.2 10.3</p>	<p>Utveckling av välfärdssatsningar inom hälsa och insatser för att stärka kvaliteten på vården förväntas gynna svagare grupper i samhället (exempelvis äldre). Detta bidrar till <i>social inkludering (delmål 10.2)</i> och <i>lika rättigheter (delmål 10.3)</i>.</p>

På längre sikt kan denna utveckling även ha **positiva konsekvenser** för andra mål och delmål i Agenda 2030. Dessa är framför allt:

- **Mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt.** Insatser för välfärd och hälsa kan ge *ökad ekonomisk produktivitet genom uppgradering och innovation (delmål 8.2)*. De satsningar som kan göras förväntas dessutom bidra till att nya affärsmöjligheter skapas, och därmed till ökad företagsamhet, och genom detta, fler arbetstillfällen (**delmål 8.3**).

Det är dock viktigt att ta hänsyn till och hantera **potentiella negativa konsekvenser** som insatserna kan ha få för vissa av hållbarhetsmålen. Andra mål och delmål som riskerar att påverkas negativt är framför allt:

- **Mål 11 Hållbara städer och samhällen.** Det finns det en risk att utvecklingen av vårdsektorn har negativ påverkan på samma mål. Det handlar om användning av energi, engångsmaterial och kemikalier, till exempel i samband med att forskning om vård och Life science utvecklas. Det är i första hand **delmål 11.6 Minska städernas miljöpåverkan** som kan komma att påverkas negativt.

3. Insatser inom de politiska och specifika målen

I detta avsnitt sammanfattar vi hur insatserna inom de specifika målen under politiskt område 1 och 2 förväntas bidra till att programområdets utvecklingsprioriteringar/transformationer genomförs. Vi ger även några exempel på projekt och hur dessa kan föda in i effektkedjan mot transformationer och för att uppnå målen och delmålen i Agenda 2030.

3.1 Specifikt mål 1.1 Utveckla och förbättra forsknings- och innovationskapaciteten och användningen av avancerad teknik

Figuren ovan illustrerar insatser för att nå det specifika målet 1.1. om att *utveckla och förbättra forsknings- och innovationskapaciteten*. Insatserna har potential att på bred front bidra till en hållbar utveckling i programområdet. Detta genom att, beroende på hur insatserna riktas tematiskt, stödja utvecklingen av en eller fler av följande **transformationer**:

- Industriell omställning genom hållbar produktion.
- Gröna transporter och infrastruktur.
- Cirkulär ekonomi genom bland annat hållbara livsmedelssystem.
- Högkvalitativ och tillgänglig hälso- och sjukvård.

Insatserna inom det specifika målet 1.3 ska därutöver vara direkt kopplade till de sju smarta specialisering som är framtagna för Skåne-Blekinge.

Projekten kan bidra till detta genom att till exempel (önskade **resultat**):

- Förbättra förutsättningarna för privat FoU.
- Öka möjligheterna för samarbete mellan små- och medelstora företag, akademien och forskningsinstitut.

- Förbättra förutsättningarna för etablering och utveckling av testbäddar och demonstrationsmiljöer.
- Förbättra förutsättningarna för etablering och utveckling av testbäddar och demonstrationsmiljöer.

Mål 1.1. omfattar fem interventionstyper:

- 026 Stöd till innovationskluster, även mellan företag, forskningsorganisationer och myndigheter och företagsnätverk som i första hand gynnar små och medelstora företag.
- 010 Forskning och innovation i små och medelstora företag, inklusive nätverksarbete.
- 028 Tekniköverföring och samarbete mellan företag, forskningscentrum och sektorn för högre utbildning.
- 002 Investeringar i fasta tillgångar, inklusive forskningsinfrastruktur, i små och medelstora företag.
- 004 Investeringar i fasta tillgångar, inklusive forskningsinfrastruktur, i offentliga forskningscentrum och högre utbildning, direkt kopplade till forskning och innovation.

Insatserna inom det specifika målet 1.1 ska implementeras i form av dels direkta insatser till företag, dels utveckling av stödstrukturer uppbyggnad av miljöer/infrastruktur.

Projektexempel – Nya lösningar för cirkulär ekonomi

Syfte: Bidra till cirkulär ekonomi i programområdet (transformation) och genom detta minska mängden avfall ([delmål 12.5](#)) och öka allmänhetens kunskap om hållbara livsstilar ([delmål 12.8](#)).

Projekt mål: Ta fram, testa och implementera nya lösningar för cirkulär ekonomi genom t.ex. digitalisering och användning av avancerad teknik.

Målgrupp: Programrådets nya och innovativa SMF, regionala och kommunala verksamheter (t.ex. skolor, sjukhus, äldreboenden), upphandlingsenheter inom kommuner och regioner.

Utformning av projekt: Direkta insatser till företag.

Möjliga resultat:

- Nya tekniska lösningar har tagits fram, testats och implementerats.
- Aktörer inom regionala och kommunala verksamheter minskar avfall genom användning av ny digital teknik.
- Programrådets SMF växer och stärker sin konkurrenskraft på internationell plan.

3.2 Specifikt mål 1.3 Förbättra de små och medelstora företagens hållbara tillväxt, konkurrenskraft och skapandet av arbetstillfällena i dessa företag, inbegripet genom produktiva investeringar

Figuren ovan illustrerar insatser för att nå det specifika målet 1.3 om att *förbättra de små och medelstora företagens hållbara tillväxt, konkurrenskraft och skapandet av arbetstillfällena i dessa företag*. Insatserna har potential att på bred front bidra till en hållbar utveckling i programområdet. Detta genom att, beroende på hur insatserna riktas tematiskt, stödja utvecklingen av en eller fler av följande **transformationer**:

- Industriell omställning genom hållbar produktion.
- Gröna transporter och infrastruktur.
- Cirkulär ekonomi genom bland annat hållbara livsmedelssystem.
- Högkvalitativ och tillgänglig hälso- och sjukvård.

Projekten kan bidra till detta genom att till exempel (önskade **resultat**):

- Erbjuder stöd och kapacitetsuppbyggnad till SMF för att främja en ökad användning av nya affärsmodeller, teknik och kunskap, vilket leder till stärkt tillväxt och konkurrenskraft för SMF.
- Stärker internationalisering samt omställnings- och innovationsförmågan hos SMF.
- Främjar ett mer jämställt och inkluderande företagande, i synnerhet för unga, kvinnor och personer med utländsk bakgrund.

Arbetet för mål 1.3 omfattar tre **interventionstyper**:

- Utveckling av stödstrukturer för att stärka företag inom finansiellt kunnande, internationalisering, export- och investeringsfrämjande, digitalisering samt affärsutveckling.
- 021 Affärsutveckling och internationalisering för små och medelstora företag, inklusive produktiva investeringar.
- 02 Stöd genom finansieringsinstrument: eget kapital eller kapital likställt med eget kapital.

Insatserna inom mål 1.3 ska implementeras i form av dels utveckling av stödstrukturer, dels direkta insatser till företag.

Projektexempel – Kommercialisering av innovationer för klimatneutral livsmedelsproduktion

Syfte: Bidra till cirkulär ekonomi genom hållbara livsmedelssystem i programområdet (transformation) och genom detta exempelvis bidra till att fördubbla småskaliga livsmedelsproducenters produktivitet och intäkter (delmål 2.3) samt implementera det tioåriga ramverket för hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

Projektmål: Stötta företag som genom innovativa lösningar bidrar till klimatneutral matproduktion. Stöd genom exempelvis kunskapsunderlag och hjälp med finansieringslösningar.

Målgrupp: Programområdets företag som verkar inom livsmedelsproduktion.

Utformning av projekt: Direkta insatser till företag.

Möjliga resultat:

- Utveckling och kommercialisering av ny teknik för klimatneutrala livsmedelsproduktion.
- Programområdet minskar sin klimatpåverkan genom mer klimatneutrala livsmedelskedjor.
- Stärkta och mer konkurrenskraftiga regionala företag inom livsmedelssystemet.

3.3 Specifikt mål 1.4 Utveckla färdigheter för smart specialisering, strukturomvandling och entreprenörskap

Figuren ovan illustrerar insatser för att nå det specifika målet 1.4 om att *utveckla färdigheter för smart specialisering, strukturomvandling och entreprenörskap*. Insatserna har potential att på bred front bidra till en hållbar utveckling i programområdet. Detta genom att, beroende på hur insatserna riktas tematiskt, stödja utvecklingen av en eller fler av följande **transformationer**:

- Industriell omställning genom hållbar produktion.
- Gröna transporter och infrastruktur.
- Cirkulär ekonomi genom bland annat hållbara livsmedelssystem.
- Högkvalitativ och tillgänglig hälso- och sjukvård.

Insatserna inom mål 1.4 ska därutöver vara direkt kopplade till de sju smarta specialiseringsområdena som är framtagna för Skåne-Blekinge.

Insatserna kan bidra till detta genom att till exempel (önskade **resultat**):

- Stärka kompetensförsörjningen till näringsliv och forsknings- och innovationsmiljöer inom regionala specialiseringsområden.
- Utveckla arbetet med smart specialisering inom regionala specialiseringsområden inklusive den entreprenöriella upptäckarprocessen.
- Främja ökat entreprenörskap, förbättra attityder till och stärk färdigheter för entreprenörskap.
- Kompetensutveckling för arbetsgivare gällande utveckling av rekryteringsprocesser och frågor som rör breddad rekrytering och attraktiv arbetsgivare.
- Insatser för att öka attraktiviteten för utbildningar och arbete inom specialiseringsområden.
- Utveckling av strukturer för att förbättra attityderna till och stärka färdigheter för entreprenörskap och företagande, särskilt för barn och unga, kvinnor och personer med utländska bakgrund.

Arbetet för mål 1.4 omfattar en **interventionstyp**:

- 023 Utveckling av färdigheter för smart specialisering, industriell omvandling, entreprenörskap och företags anpassningsförmåga.

Insatserna inom mål 1.4 ska implementeras i form av utveckling av stödstrukturer och direkta insatser till företag.

Projektexempel – Kompetensutveckling inom grön mobilitet

Syfte: Bidra till gröna transporter i programområdet (transformation) och genom detta bidra till att skapa hållbara, motståndskraftiga och inkluderande infrastrukturer (delmål 9.1), uppgradera industri och infrastruktur för ökad hållbarhet (delmål 9.4) och möjliggöra tillgängliga hållbara transportsystem för alla (delmål 11.2).

Projektmål: Ta fram och implementera en regional kompetensplattform/center som tillhandahåller lösningar för kompetensutveckling inom grön mobilitet för programområdets SMF,

etablerade företag och organisationer. Lösningarna kan innefatta utbildningsinsatser, experthjälp, rådgivning, utbyte, möjligheter att rekrytera internationella specialister, mm.

Målgrupp: Programområdets SMF vars verksamhet påverkas av övergången till grön mobilitet, universitet, etablerade företag, organisationer.

Utformning av projekt: Utveckling av stödstrukturer.

Möjliga resultat:

- Företagens kompetens för smart specialisering, strukturomvandling och entreprenörskap har stärkts,
- Företagen stärker sin internationella konkurrenskraft inom prioriterade områden,
- Programområdets strategiska kompetensförsörjning har stärkts,
- Programområdets innovationskapacitet har stärkts.

3.4 Specifikt mål 2.1 Främja energieffektivitet och minska utsläppen av växthusgaser

Figuren ovan illustrerar insatser för att nå det specifika målet 2.1 om att *främja energieffektivitet och minska utsläppen av växthusgaser*. Insatserna har potential att på bred front bidra till en hållbar utveckling i programområdet. Detta genom att, beroende på hur insatserna riktas tematiskt, stödja utvecklingen av en eller fler av följande **transformationer**:

- Industriell omställning genom hållbar produktion.
- Gröna transporter och infrastruktur.
- Cirkulär ekonomi genom bland annat hållbara livsmedelssystem.

Projektet kan bidra till detta genom att arbeta för följande önskade **resultat**:

- Stärka företags arbete med energieffektivisering genom stöd i form av kunskapsunderlag och hjälp med finansieringslösningar.

- Stärka utveckling av teknisk infrastruktur såsom elnät, nät för fjärrvärme och fjärrkyla och gasnät, som behövs för att underlätta energieffektivisering genom stöd i form av kunskapsunderlag och utveckling av marknader.
- Stärka utveckling av nya lösningar genom stöd till insatser för att experimentera och utveckla marknader.

Arbetet för mål 2.1 omfattar två **interventionstyper**:

- 046 Stöd till enheter som tillhandahåller tjänster som bidrar till en koldioxidsnål ekonomi och till klimatesiliens, inklusive åtgärder för ökad medvetenhet,
- 075 Stöd till miljövänliga produktionsprocesser och resurseffektivitet i små och medelstora företag.

Insatserna inom mål 2.1 ska implementeras i form av dels direkta insatser till företag, dels utveckling av stödstrukturer.

Projektexempel – Implementering av nya lösningar för gröna transporter och infrastruktur

Syfte: Bidra till gröna transporter och infrastruktur i programområdet (transformation) och genom detta bidra till att skapa hållbara, motståndskraftiga och inkluderande infrastrukturer (**delmål 9.1**) och tillgängliggöra hållbara transportsystem för alla (**delmål 11.2**).

Projektmål: Erbjud stöd och kapacitetssuppleering till företag för att implementera nya lösningar för gröna transporter och infrastruktur.

Målgrupp: Programrådets SMF, etablerade företag, kommunala verksamheter, upphandlingsenheter inom kommuner.

Utformning av projekt: Direkta insatser till företag.

Möjliga resultat:

- Nya tekniska lösningar har implementerats,
- Aktörer inom regionala och kommunala verksamheter integrerar ny teknik för gröna transporter och infrastruktur,
- SMF har ökat sin energieffektivitet och minskat utsläpp av växthusgaser.

3.5 Specifikt mål 2.2 Främja förnybar energi i enlighet med direktiv (EU) 2018/2001, inbegripet de hållbarhetskriterier som anges där

Figuren ovan illustrerar insatser för att nå det specifika målet 2.2 om att *främja förnybar energi i enlighet med direktiv (EU) 2018/2001, inbegripet de hållbarhetskriterier som anges där*. Insatserna har potential att på bred front bidra till en hållbar utveckling i programområdet. Detta genom att, beroende på hur insatserna riktas tematiskt, stödja utvecklingen av en eller fler av följande **transformationer**:

- Industriell omställning genom hållbar produktion.
- Gröna transporter och infrastruktur.
- Cirkulär ekonomi genom bland annat hållbara livsmedelssystem.

Projekten kan bidra till detta genom att arbeta för följande önskade **resultat**:

- Främja förnybar energi inom näringslivet, både produktion och användning.
- Främja utvecklingen av bättre och mer konkurrenskraftiga lösningar som möjliggör fortsatt ökad andel förnybar energi.
- Öka produktion och användning av förnybar el för att nå uppsatta klimatmål.
- Främja olika lösningar som skapar flexibilitet för att kunna integrera icke-planerbar elproduktion i el- och energisystem.
- Främja produktionen av biogas genom att bredda substratbasen.
- Öka stöd till förnybara alternativ drivmedel såsom flytande biodrivmedel och biogas.
- Främja byggnation av elnät och lösningar som skapar flexibilitet för elfordon.
- Främja kostnadsreduktion och prestandaförbättring för förgasning av biomassa och för elektrolysörer för produktion av vätgas.

Arbetet för mål 2.2 omfattar två **interventionstyper**:

- 046 Stöd till enheter som tillhandahåller tjänster som bidrar till en koldioxidsnål ekonomi och till klimatresiliens, inklusive åtgärder för ökad medvetenhet,
- 075 Stöd till miljövänliga produktionsprocesser och resurseffektivitet i små och medelstora företag.

Insatserna inom mål 2.2 ska implementeras i form av dels direkta insatser till företag, dels utveckling av stödstrukturer.

Projektexempel – Hållbarhetssäkring av värdekedjorna för underleverantörer till tillverkningsindustrin genom digitala lösningar

Syfte: Bidra till Industriell omställning genom hållbar produktion i programområdet (transformation) och genom detta bidra till hållbar användning och förvaltning av naturresurser ([delmål 12.2](#)) och uppgradera all industri och infrastruktur för ökad hållbarhet ([delmål 9.4](#)).

Projektmål: Utveckla och sprida digitala verktyg för att göra hållbarhetsanalyser av värdekedjor för högteknologiska företag som är underleverantörer till tillverkningsindustrin, och därmed gemensamt identifiera och hantera utmaningar till att öka produktion och användning av förnybar energi.

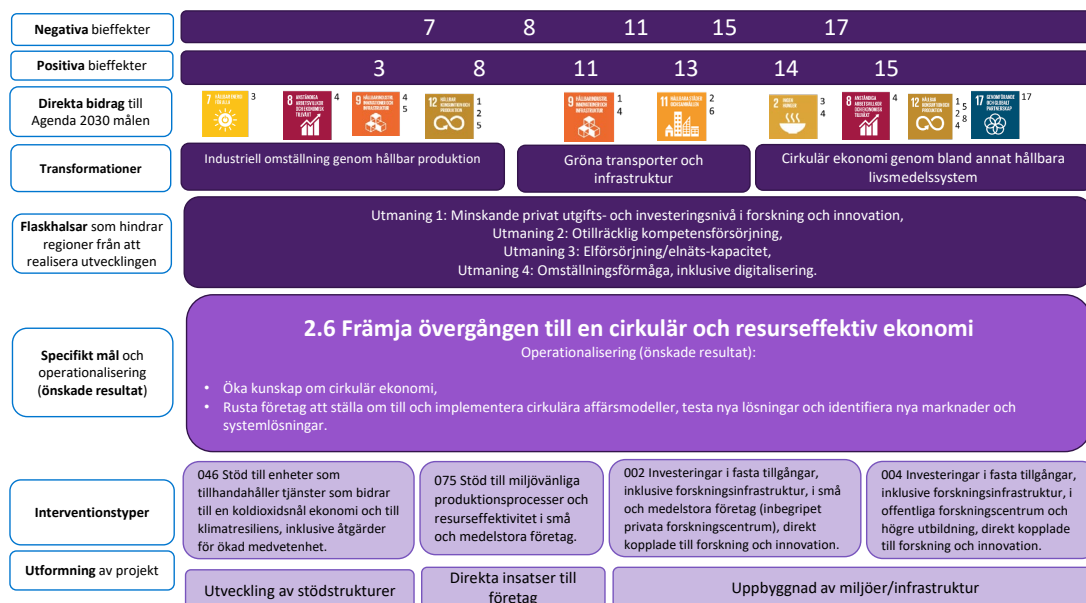
Målgrupp: Programrådets företagsfrämjande aktörer, programrådets nya och innovativa SMF, universitet, etablerade näringslivsaktörer.

Utformning av projekt: Utveckling av stödstrukturer, (direkta insatser till företag).

Möjliga resultat:

- Nya tekniska lösningar för att identifiera utmaningar och lösningar för att öka produktion och användning av förnybar energi inom tillverkningsindustrin.
- Samverkan och kunskapsutbyte mellan och inom branscherna har stärkts.
- Aktörerna i stödsystemet har stärkt sin förmåga att stödja företag till produktion och användning av förnybar energi där behoven är som störst.
- Programrådets SMF växer och stärker sin konkurrenskraft på internationell plan.

3.6 Specifikt mål 2.6 Främja övergången till en cirkulär och resurseffektiv ekonomi

Figuren ovan illustrerar insatser för att nå det specifika målet 2.5 om att *främja övergången till en cirkulär och resurseffektiv ekonomi*. Insatserna har potential att på bred front bidra till en hållbar utveckling i programområdet. Detta genom att, beroende på hur insatserna riktas tematiskt, stödja utvecklingen av en eller fler av följande **transformationer**:

- Industriell omställning genom hållbar produktion.
- Gröna transporter och infrastruktur.
- Cirkulär ekonomi genom bland annat hållbara livsmedelssystem.

Projekten kan bidra till detta genom att arbeta för följande önskade **resultat**:

- Öka kunskap om cirkulär ekonomi.
- Rusta företag att ställa om till och implementera cirkulära affärsmodeller, testa nya lösningar och identifiera nya marknader och systemlösningar.

Arbetet för mål 2.6 omfattar fyra **interventionstyper**:

- 046 Stöd till enheter som tillhandahåller tjänster som bidrar till en koldioxidsnål ekonomi och till klimatreiliens, inklusive åtgärder för ökad medvetenhet,
- 075 Stöd till miljövänliga produktionsprocesser och resurseffektivitet i små och medelstora företag.
- 002 Investeringar i fasta tillgångar, inklusive forskningsinfrastruktur, i små och medelstora företag (inbegripet privata forskningscentrum), direkt kopplade till forskning och innovation.

- 004 Investeringar i fasta tillgångar, inklusive forskningsinfrastruktur, i offentliga forskningscentrum och högre utbildning, direkt kopplade till forskning och innovation.

Insatserna inom mål 2.6 ska implementeras i form av utveckling av stödstrukturer, direkta insatser till företag och uppbyggnad av miljöer/infrastruktur.

Projektexempel – Stöd för att skapa effektivare och miljövänliga produktions- och konsumtionsprocesser

Syfte: Bidra till en cirkulär ekonomi genom hållbara livsmedelssystem (transformation) och genom detta bidra till att hållbara konsumtions- och produktionsmönster implementeras ([delmål 12.1](#)), hållbar förvaltning och användning av naturresurser ([delmål 12.2](#)) ansvarsfull hantering av kemikalier och avfall ([delmål 12.4](#)), minska mängd avfall ([delmål 12.5](#)) och ökad kunskap om hållbara livsstilar ([delmål 12.8](#)).

Projektmål: Stötta effektivare och miljövänliga produktions- och konsumtionsprocesser.

Målgrupp: Intermediärer så som kommuner, lärosäten, företagsorganisationer, branschorganisationer, klusterorganisationer, företagsfrämjare och civilsamhället.

Utformning av projekt: Utveckling av stödstrukturer.

Möjliga resultat:

- Stöd för små och medelstora företag och andra aktörer att bli en del av den cirkulära ekonomin.
- Kunskap och tjänster tas till vara för att matcha behoven av omställning till cirkulär ekonomi.